

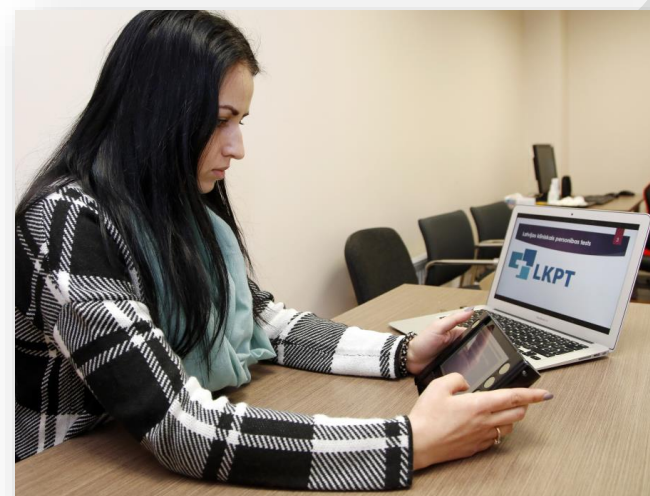
Latvijas Klīniskā personības testa apguves un izmantošanas aktualitātes profesionāļiem

v. Perepjolkina
J. Koļesņikova
K. Mārtinsone
A. Stepens

Latvijas klīniskais personības tests

■ Ar LKPT palīdzību ir iespējams daudzpusīgi novērtēt

- indivīda psihisko stāvokli,
- emocionālās un sociālās adaptācijas spējas un grūtības,
- sevis un citu cilvēku uztveres, emocionālo reakciju un uzvedības īpatnības,
 - t.i., labāk izprast daudzveidīgos personības raksturojumus, tai skaitā patoloģiskās uzvedības tendences.

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

Galvenās LKPT pielietojuma jomas

- Klīniskā un veselības psiholoģija
- Juridiskā psiholoģija
- Militārā psiholoģija
- Izglītības psiholoģija
- Darba un nodarbinātības jomā

- LKPT var būt izmantots daudzpusīgai studenta/darbinieka psihoemocionāla stāvokļa un personības funkcionēšanas aspektu novērtēšanas nolūkos.
- Izdegšanas prevencijas nolūkos.
- Suicīda prevencijas nolūkos.
- Individīda adaptācijas grūtību noskaidrošanas un individualizētā palīdzības plāna izstrādēs nolūkos.

Testa izstrādes pieejas

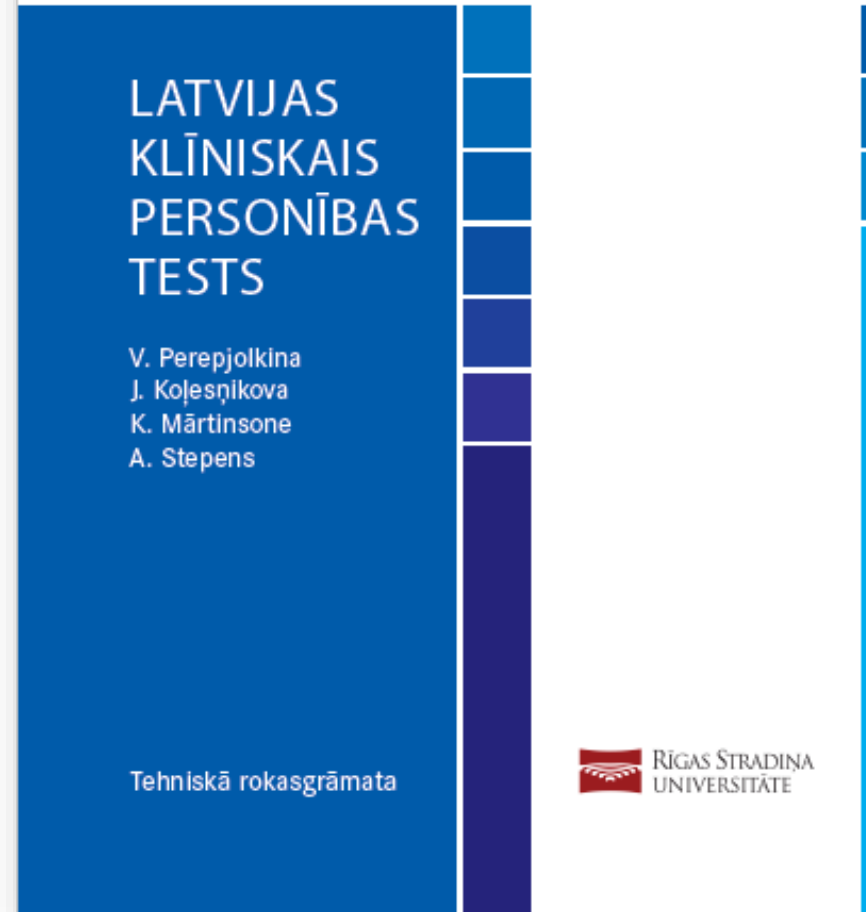
- Testa izstrāde balstās uz jaunākajām atziņām psiholoģijas un psihiatrijas nozarē.
- Tā pamatā ir **integratīvais modelis**, kas apvieno sevī kompleksu pieeju indivīda psihisko stāvokļu, personības raksturojumu un psihosociālās funkcionēšanas aspektu novērtēšanai.
- Testa izstrādē tika izmantotā **jauktā deduktīvi-induktīvā pieeja**:
 - Testa skalas tika veidotas kombinējot teorētisko – **saturā balstīto** pieeju un empīrisko – **kritērijā balstīto** un **psihometrisko** pieeju.
- Empīriski ir apstiprinātā LKPT satura, konstrukta un kritēriālā validitāte, kā arī testa skalu uzticamība.

LKPT materiālu komplekts

- LKPT Tehniskā rokasgrāmata
- **LKPT lietotāja rokasgrāmata**
- Pilnās un saīsinātās LKPT versijas apgalvojumu buklets
- Pilnās un saīsinātās LKPT versijas atbilžu lapa
- LKPT datu apstrādes palīgfails
- Pilnās un saīsinātās LKPT versijas protokols (elektr.)

LKPT vispārējs raksturojums

LKPT pilnā versija

- Apgalvojumu skaits: 322
- Skalu skaits: 69
- Vidējais aizpildīšanas laiks: 25-45 minūtes

LKPT saīsinātā versija

- Apgalvojumu skaits: 220+1
- Skalu skaits: 64
- Vidējais aizpildīšanas laiks: 15-25 minūtes

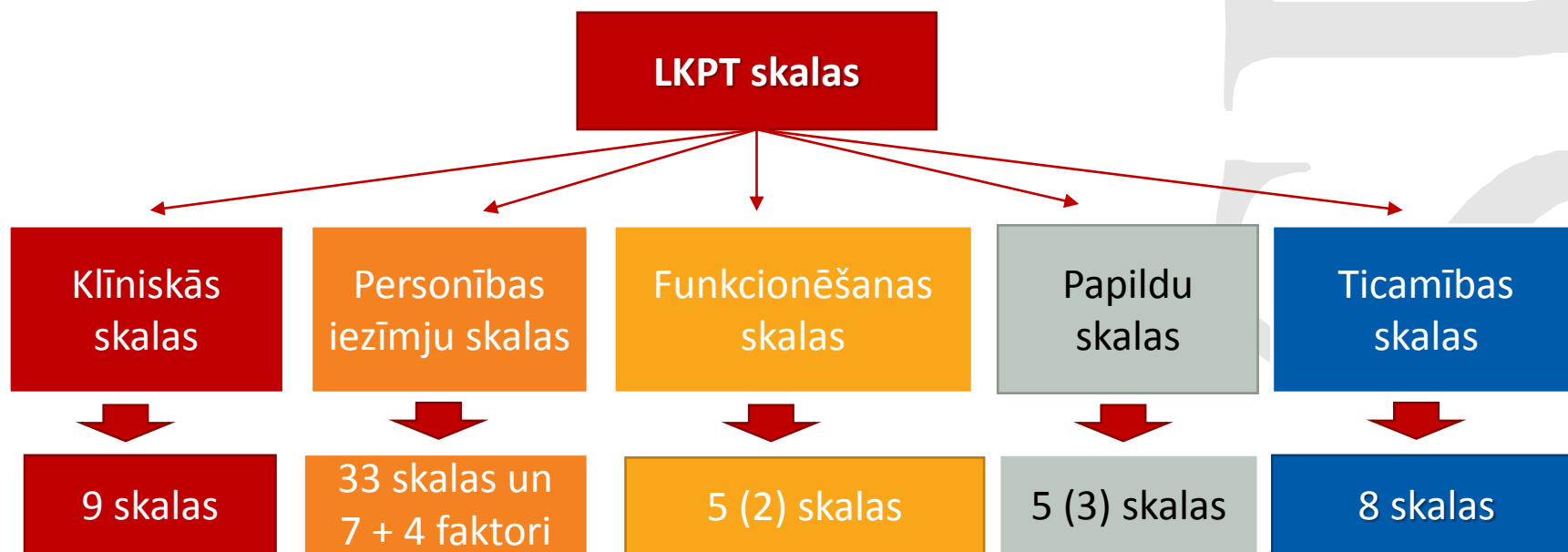
- Testa valoda: **latviešu**
- Mērķa grupa: **indivīdi vecumā no 18 gadiem vēlams ar pabeigto pamatizglītību**

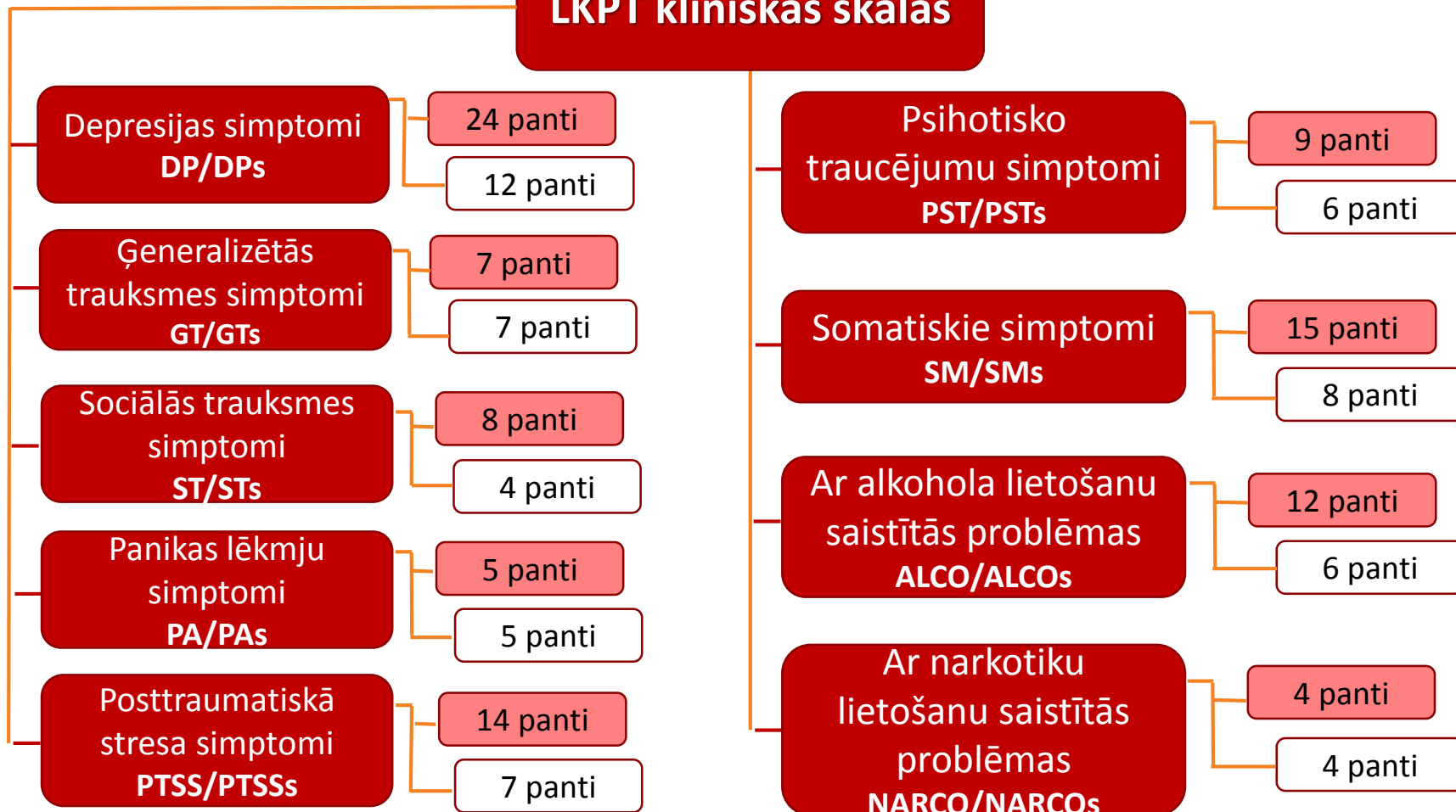
RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

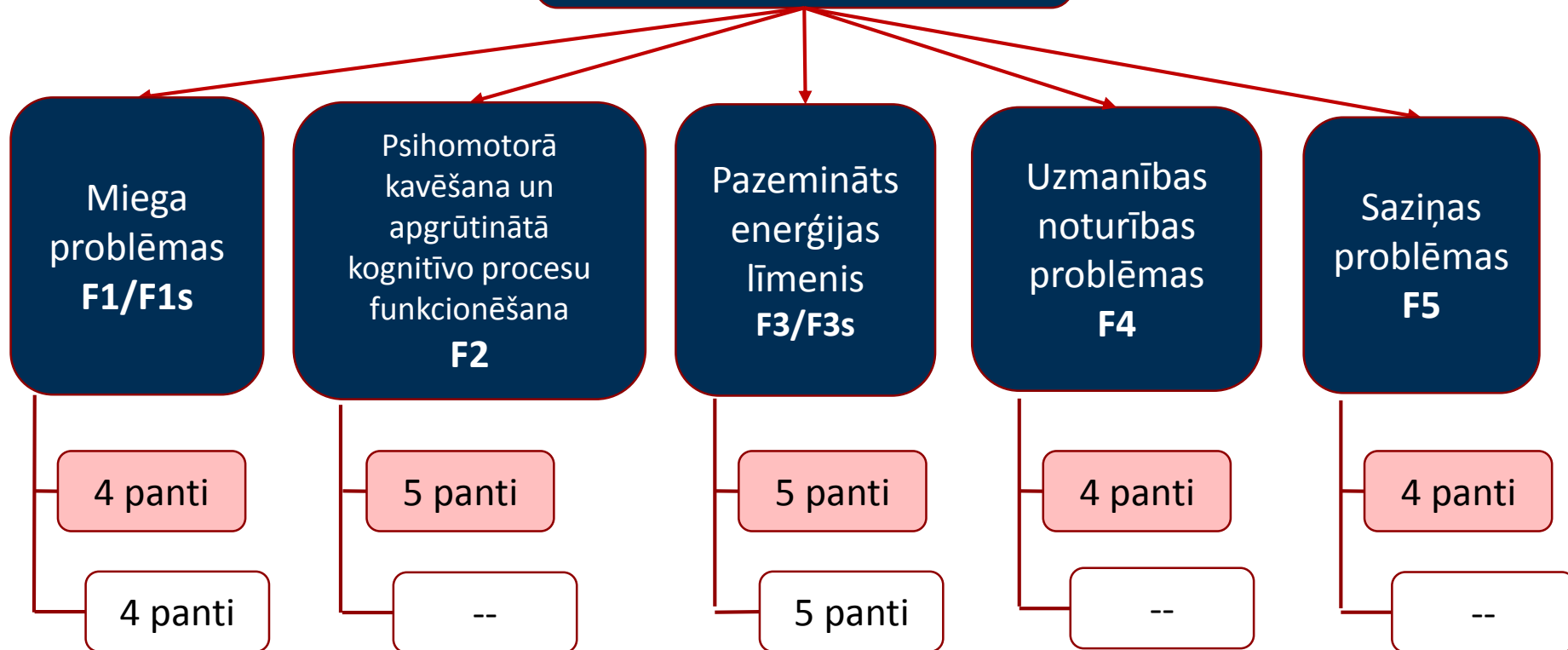
LKPT struktūra

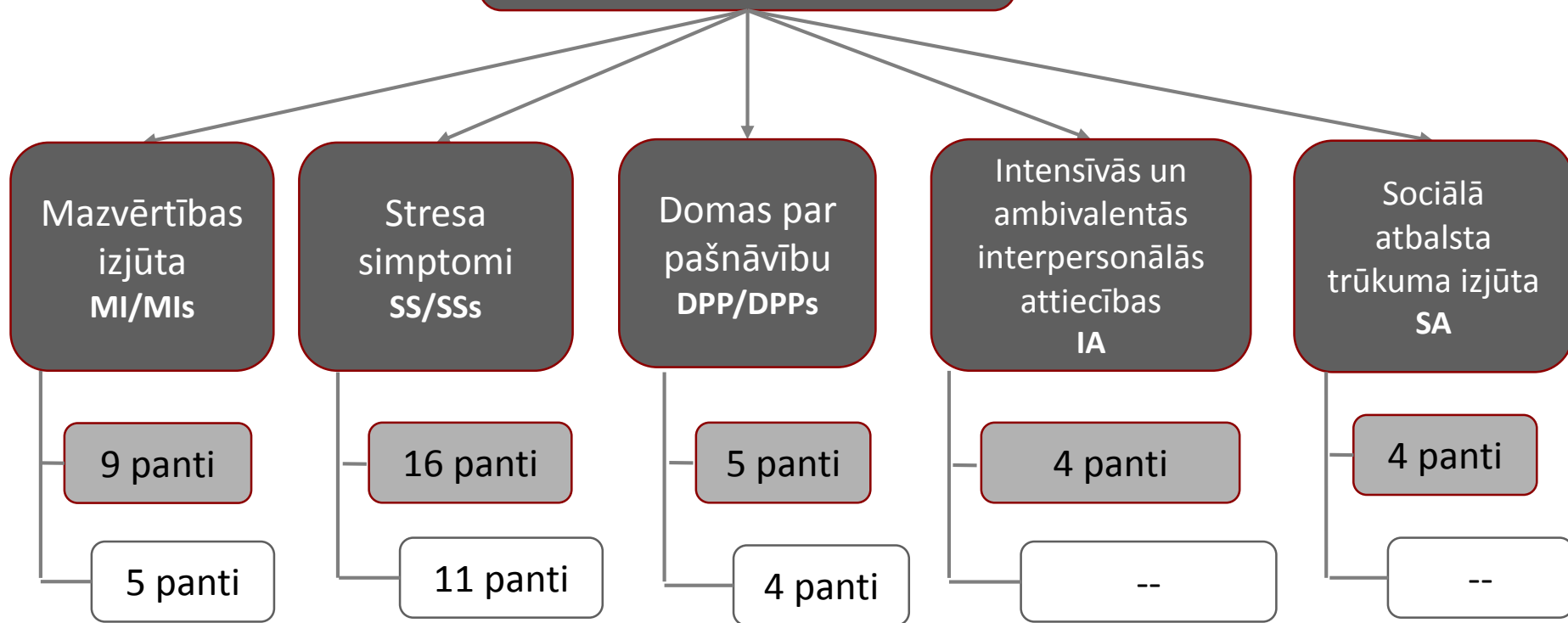
LKPT klīniskās skalas

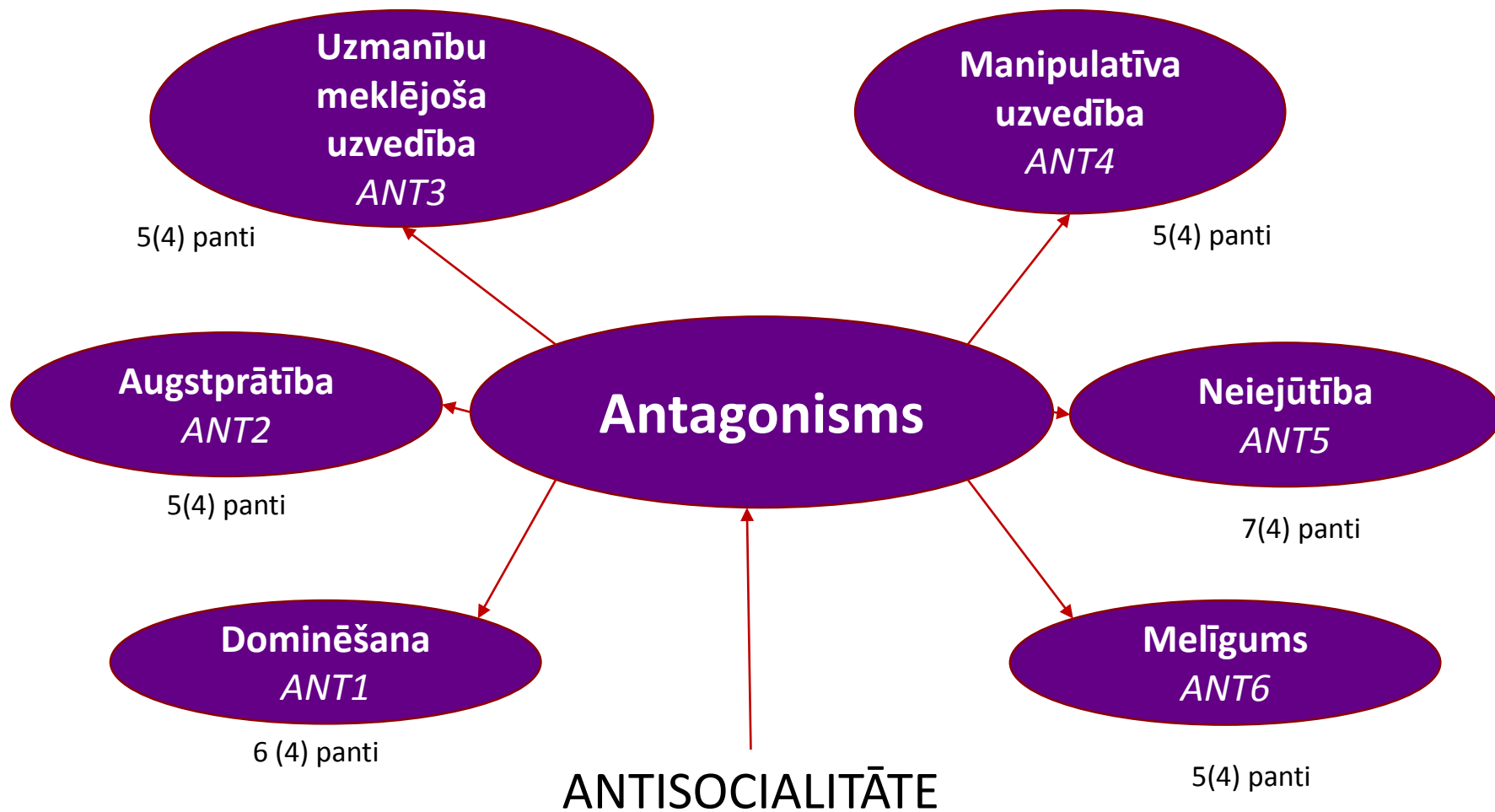

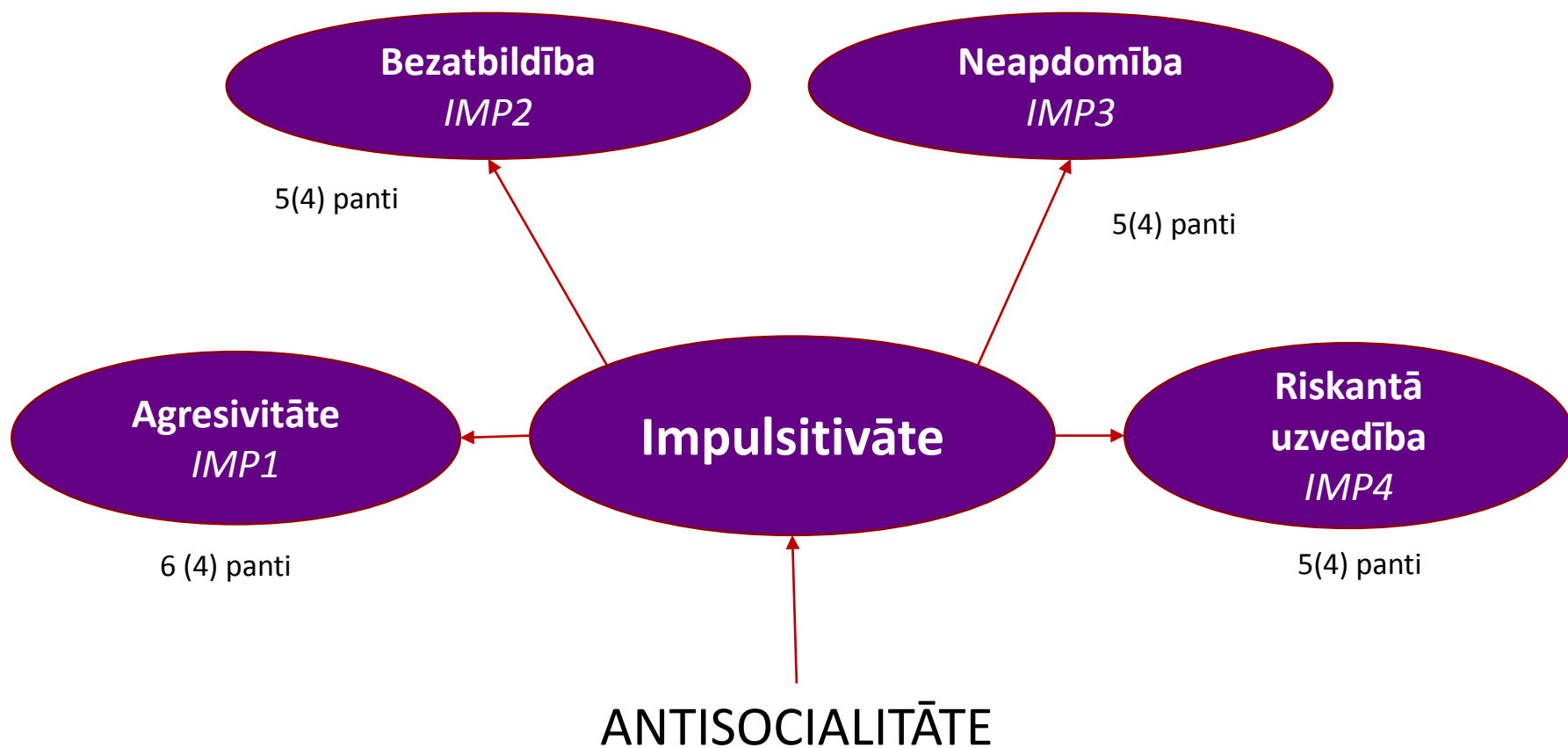
LKPT funkcionēšanas skalas

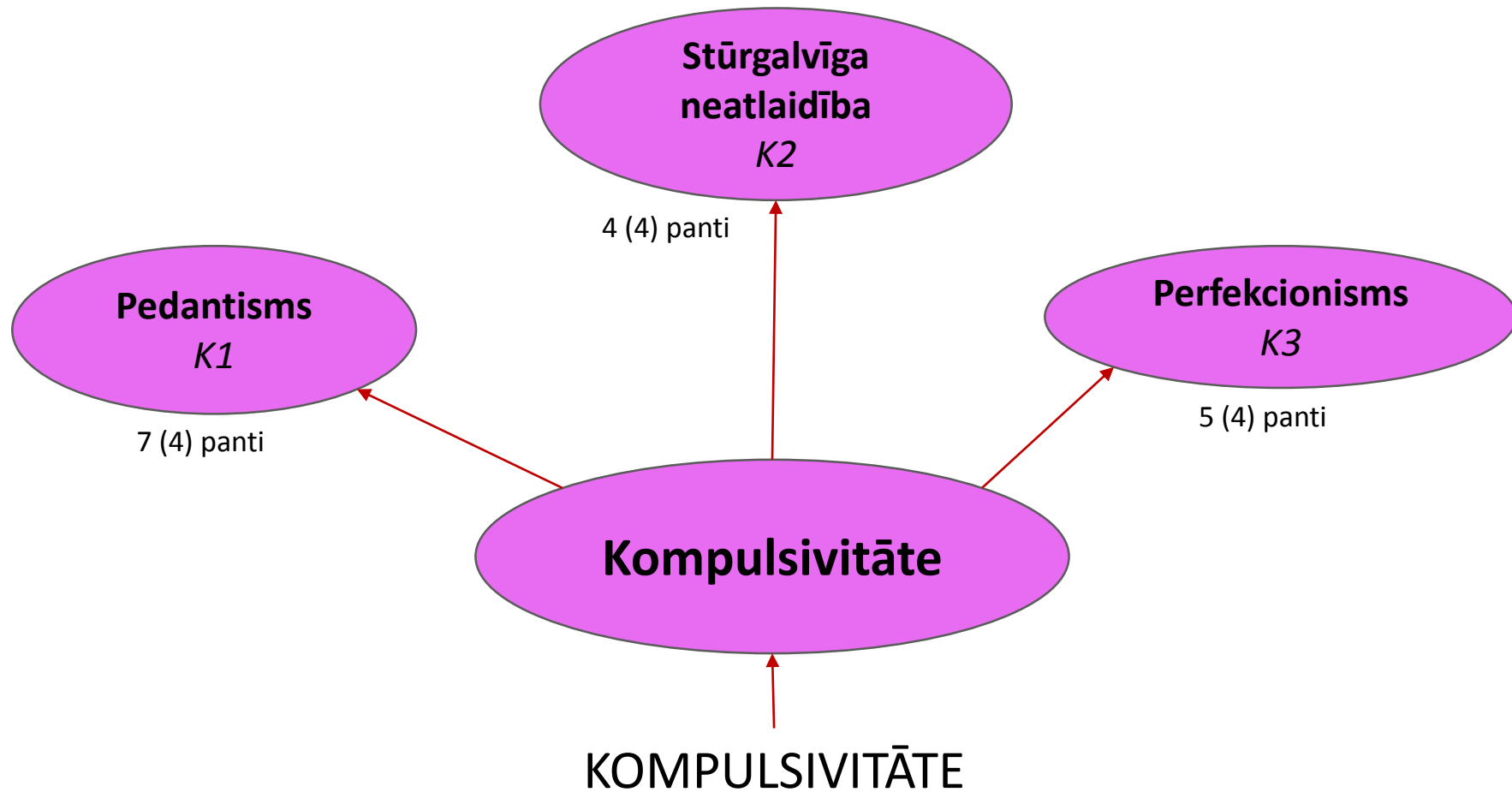

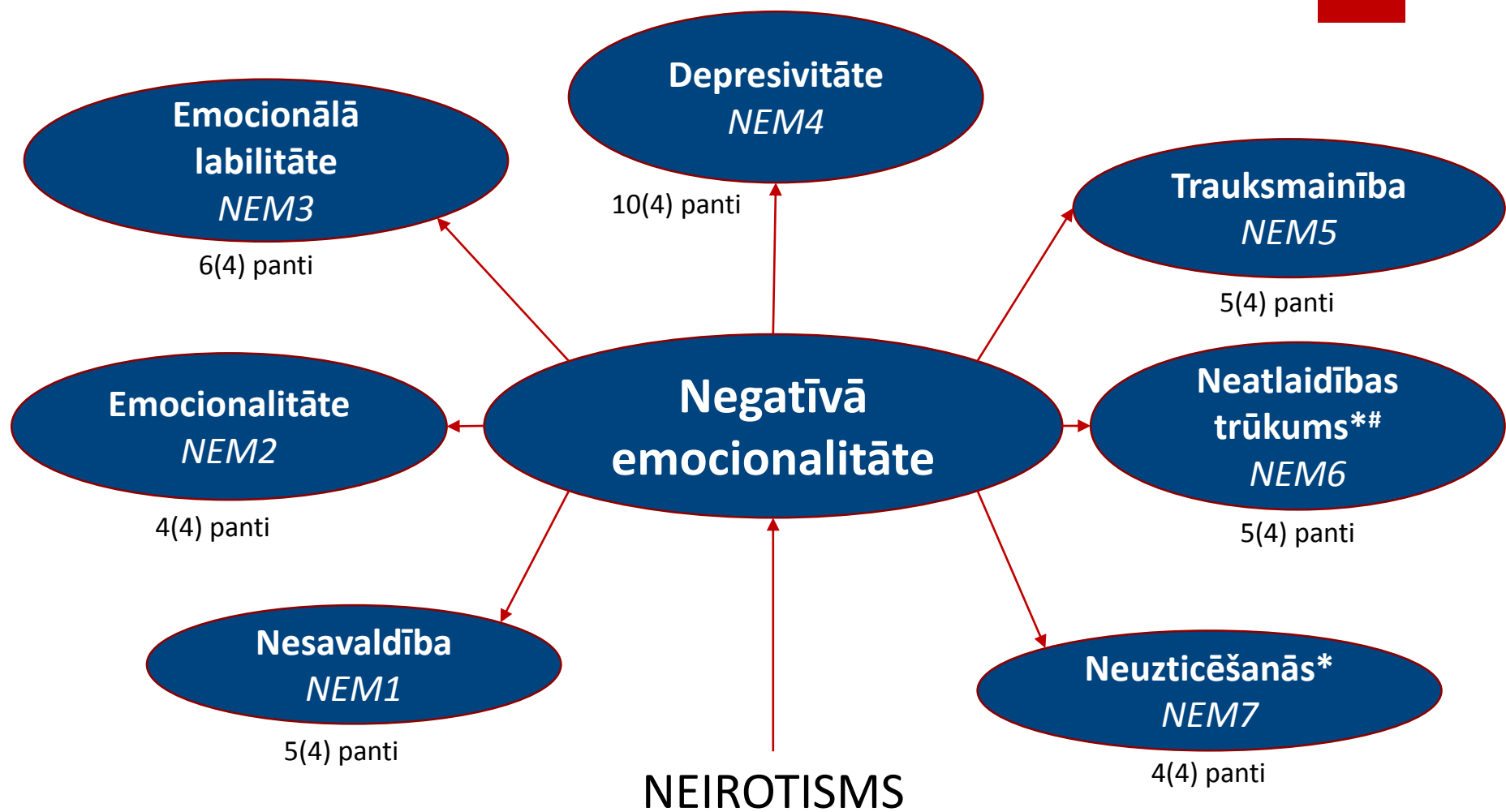
LKPT papildu skalas

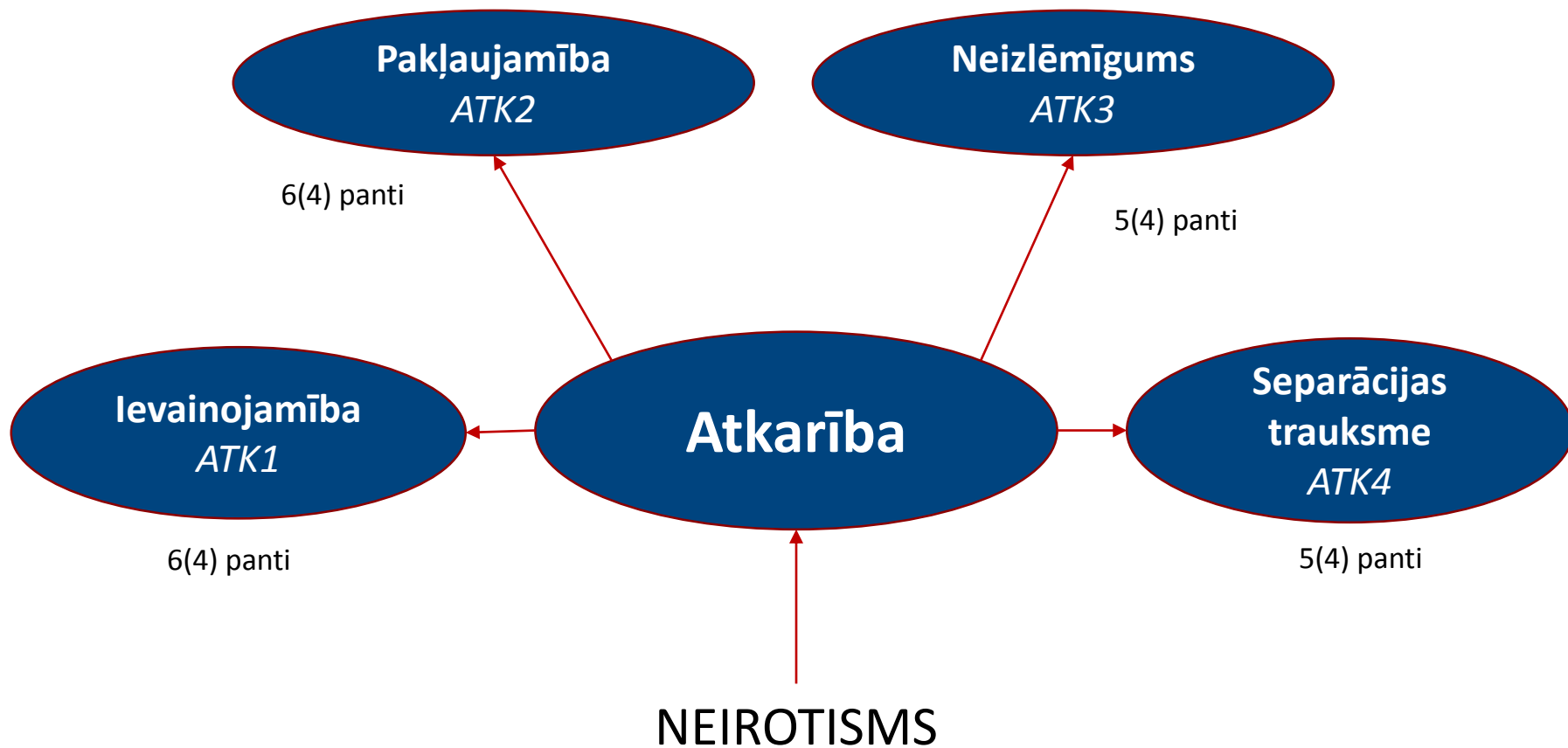

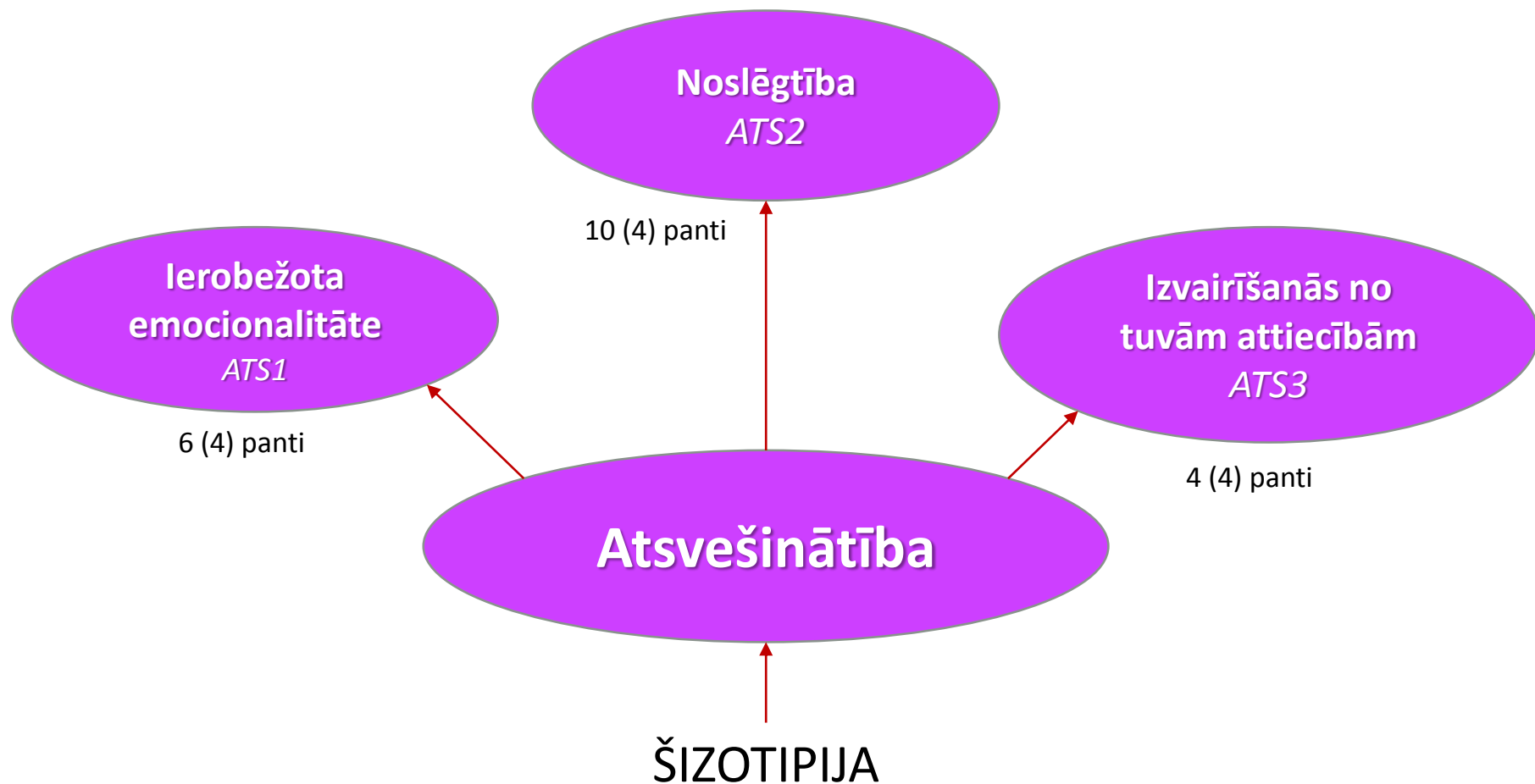

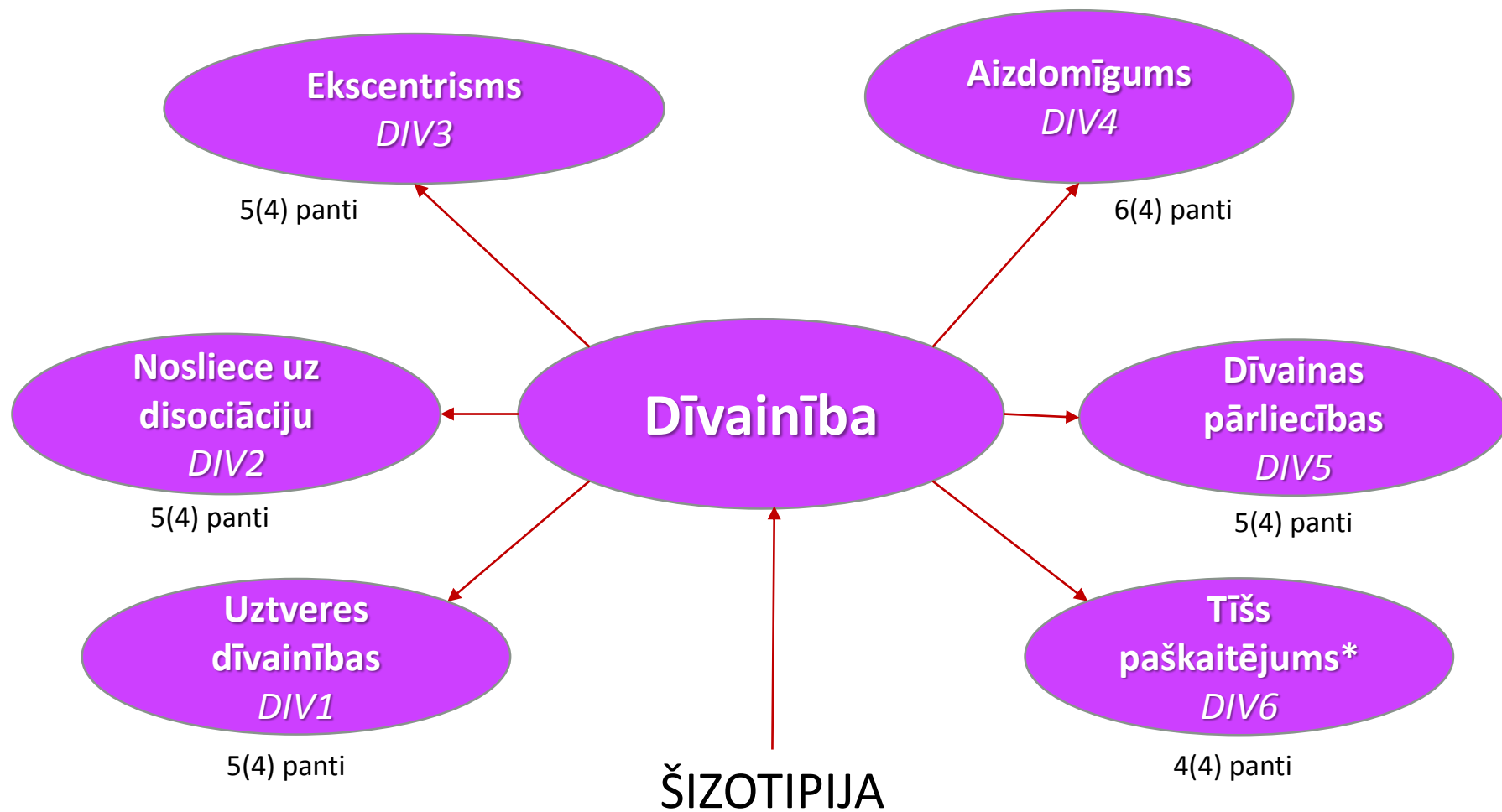

Neirotisms

Šizotipija

Antisocialitāte

Kompul-
sivitāte

Negatīvā
afektivitāte

Atkarība

Atsvešinā-
tība

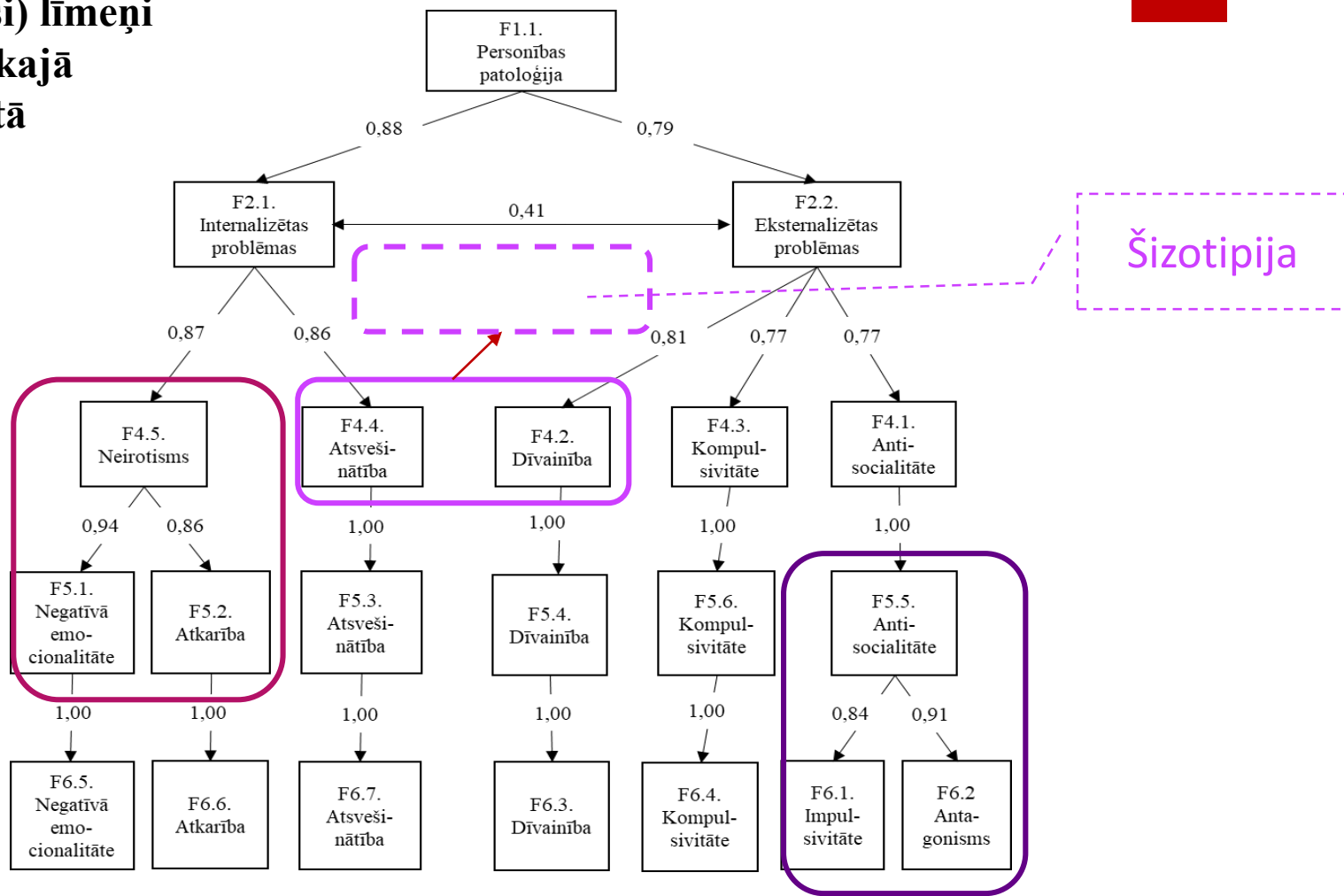
Dīvainība

Anta-
gonisms

Impulsivitāte

NA7:
Neuzticēšanās

Patoloģiskās personības iezīmju hierarhiskas struktūras (seši) līmeņi Latvijas klīniskajā personības testā

Atbilžu sniegšanas
pēc nejaušības
principa un testa
paviršas izpildes
kontrolē

Simptomu pārspīlēšanas un psihisko
traucējumu simulēšanas tendences
kontrolē

Pozitīvā iespaida par sevi rādīšanas
tendences (angl. *impression management*)
un sociāli vēlamo atbilžu sniegšanas
tendences kontrolē

Simptomu pārspīlēšanas indekss (SP)

Psihotisku traucējumu simptomu
pārspīlēšanas indekss (SP1)

Garastāvokļa, neirotisko un ar stresu
saistīto traucējumu simptomu
pārspīlēšanas indekss (SP2)

Melu skala (M)

Sociāli vēlamo atbilžu indekss (SV)

Ideālā sabiedrības locekļa tēla rādīšanas
indekss (SV1)

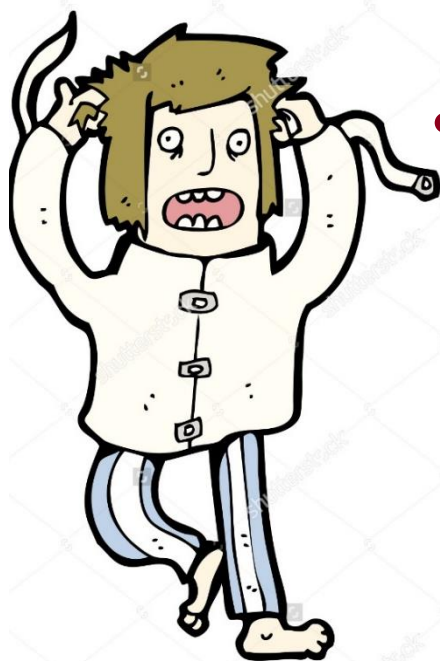
Psiholoģiski stipra un neatkarīga cilvēka
tēla rādīšanas indekss (SV2)

Kontroles jautājums

Atbilžu saskaņotības
indekss (AS)

LKPT
ticamības skalas

SP1: Psihotisku traucējumu simptomu pārspīlēšanas indekss

*«Ticiet man, es esmu
galīgi traks un
nepieskaitāms»*

SP2: Garastāvokļa, neirotisko un ar stresu saistīto traucējumu simptomu pārspīlēšanas indekss

«Ticiet man, mani nervi ir galīgi čupā»

«Es esmu uz nervu sabrukuma robežas»;

«Es esmu tik tramīgs un nervozs, ka diez vai tikšu galā ar ... »

SV1: Ideālā sabiedrības locekļa tēla radīšanas indekss (*Communion Enhancement scale*)

«Ticiet man, es esmu gandrīz svēts, esmu cilvēks, kas ir absolūti bezgrēcīgs un morāli šķīsts, kas nekad nepārkāpj nekādas sociālas normas.

Attēls no: <http://ubdavid.org/kids-world/think-right/think-right7.html>

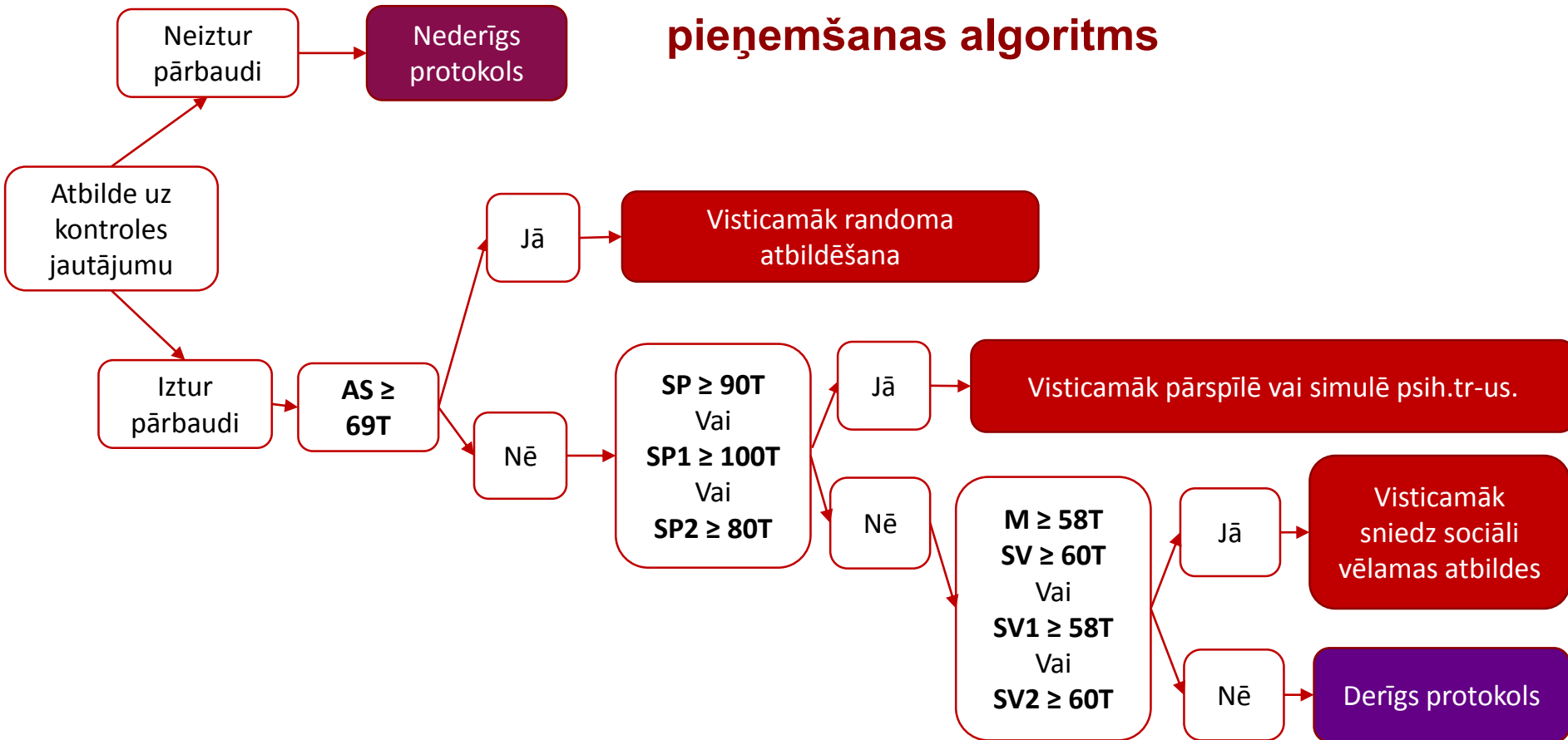
SV2: Psiholoģiski stipra un neatkarīga cilvēka tēla radīšanas indekss (*Agency Enhancement scale*)

«Ticiet man, es esmu gandrīz vai Supermens – visu zinu, visu protu, ne no kā nebaidos, varu tikt galā ar jebkuru problēmu, izturēt jebkādu pārbaudījumu un dzīves izaicinājumu»

Attēls no: <https://clipartion.com/free-clipart-1792/>

LKPT Ticamības skalas: Lēmuma pieņemšanas algoritms

Brīdinājums

- Neskatoties uz empīriski noteiktām kritiskām robežām (*cut-off points*) katrai no ticamības skalām, to korekta interpretācija var būt diezgan komplicēta un paredz speciālu apmācību, jo ir jāvērtē ne tikai punktu skaits katrā skalā atsevišķi, bet, īpaši svarīgā ir šo skalu rādītāju kombinācija, izpētes konteksts un klienta stāvoklis u.c..
- Ticamības skalu iekļaušana LKPT ievērojami paaugstina šī testa kvalitāti un iegūto datu interpretācijas precizitāti.

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

Tālākizglītības fakultāte
KURSU DAĻA

PROFESIONĀLĀS PILNVEIDES PROGRAMMA

Psiholoģiskā novērtēšana ar Latvijas klīnisko personības testu pieaugušiem

LKPT

Pašlaik 2019. gada 8. marts – 18. maijs

Nākamais apmācības kurss tiek plānots:
2019. rudens / 2020. pavasaris

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

Profesionālās pilnveides programma

Programmas mērķis ir piedāvāt iespēju psihologiem apgūt Latvijas klīniskā personības testa (LKPT) pieaugušiem struktūru, teorētisko pamatojumu un lietošanu psihologu ikdienas darbā.

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

Profesionālās pilnveides programma

Programmas dalībnieki apgūs:

- 1) LKPT vadīšanas iemaņas (darba vides sagatavošanu; kontakta ar testējamo veidošanu; testa vadīšanu; protokola aizpildīšanu; sākotnējo ballu aprēķināšanu un sākotnējo ballu pārvēršanu standartizētajās ballēs);
- 2) skalu profila izveidi un interpretāciju (tostarp, dažādu klīnisku traucējumu gadījumos);
- 3) psiholoģiskās izpētes ar LKPT atzinuma rakstīšanu;
- 4) ieteikumu izstrādi.

LKPT lietošanas nosacījumi

- ✓ Apgūstot šo programmu, programmas dalībnieki neiegūst tiesības mācīt citiem šo testu lietošanu.
- ✓ Visas tiesības saistībā uz LKPT ir RSU autoriem: V. Perepjolkina, J. Koļesņikovai, K. Mārtinsonei, A. Stepenam.
- ✓ LKPT lietotājs apņemas aizsargāt LKPT autortiesības, nenododot TESTU citām personām un ievērojot citus aizliegumus, kas regulē autortiesību aizsardzību.

LKPT lietošanas nosacījumi

- ✓ LKPT lieto kopā ar klīniskās intervijas metodi.
 1. Uz aktuālās problēmas izzināšanu fokusēta intervija un sociāli psiholoģiskās anamnēzes ievakšana
 2. Uz simptomu izpēti fokusēta daļēji strukturēta klīniskā intervija
- ✓ Jāņem vērā pacienta/klienta psihiskais stāvoklis.

Profesionālās pilnveides programma

Programma kopumā veido 84 akadēmiskas stundas
(1 akadēmiskā stunda = 45 minūtes), kas ietver:

- ✓ Teorētiskā daļa: 16 ak. stundas;
- ✓ Praktiskā daļa: 48 ak. stundas, kas sastāv no praktiskajām nodarbībām un supervizijām;
- ✓ Patstāvīgais darbs: 20 ak. stundas – dalībnieki patstāvīgi intervēs un veiks testēšanu ar LKPT dažādu grupu pacientiem, apstrādās iegūtos LKPT rezultātus un sagatavos iegūto LKPT profilu interpretāciju un atzinumus vismaz par 5 gadījumiem.

LKPT kursa uzdevumi

1. Veikt psiholoģisko izpēti 5 pacientiem/klientiem, pielietojot klīnisko interviju un LKPT.
2. Apstrādāt un analizēt iegūtos izpētes (novērtēšanas) rezultātus un veikt to interpretāciju.
3. Sagatavot četrus atzinumus par psiholoģiskās izpētes rezultātiem un prezentēt tos nodarbībā.
4. Patstāvīgi sagatavot vienu atzinumu par psiholoģiskās izpētes rezultātiem un to prezentēt.

Paldies par uzmanību

viktorija.perepjolkina@rsu.lv
jelena.kolesnikova@rsu.lv

RSU